

get så lidt dette år. „Det er egentlig lidt ulig ham“, skriver Bjørnsson. Det er et eksempel på, at hans karriere som folkevalgt ikke er givet hovedprioritet i bogen.

Bogen afrundes med et appendiks, hvor forfatteren gør sig overvejelser om, hvad det egentlig vil sige at skrive en politisk biografi. Man kan diskutere, om overvejelserne heri følges helt til dørs, men det er prisværdigt i sig selv, at en forfatter gør sig dybtgående refleksioner om den genre, hun arbejder med. Bjørnsson skriver, at dette afsnit oprindeligt var en videnskabelig artikel, som blev afvist af landets to faghistoriske tidsskrifter. Dette faktum vil måske efterlade nogle læsere med en vis skepsis over for indholdet, da vi ikke får begrundelserne for artiklens afvisning at vide.

Meget af bogens indhold er baseret på referater fra møder, som Urban Hansen har deltaget i. Det giver et dybdegående indblik i, hvad der foregik på den slags møder i den beskrevne periode. Som kilde er det også begrænsende for, hvor meget man kan tolke om en bestemt person. Det sker undertiden, at konklusionerne her bliver trukket for hårdt op. Når Bjørnsson eksempelvis skriver, „hvis Urban var smigret, viste han det ikke“. Som læser tænker man, om man kan drage den konklusion på baggrund af et mødereferat. Man kan vise meget ved non-verbal kommunikation, der ikke nødvendigvis lader sig forevige i et mødereferat.

Hvor lang skal en politisk biografi være? Det spørgsmål kan der vel næppe gives et helt firkantet svar på. Bogen stopper i 1956, hvor Urban var 48 år gammel, og hvor han stadig havde 20 år tilbage af sin politiske karriere. Dette formidles på omtrent 400 sider inklusive mange udmærkede illustrationer og eksklusive kildehenvisninger og appendiks. I løse tal kan det sammenstilles med, at Henning Grelle i sin *Thorvald Stauning. Demokrati eller kaos. En biografi* (2008) kommer omkring *hele* hans karriere på 100 sider mere. Det vidner om denne bogs detaljeringsgrad.

Peter Heyn Nielsen

| POUL CHRISTIAN MATTHIESSEN: *Følg med tiden, ikke med strømmen. Erindringer*, Gads Forlag, København 2017, 203 s., 249,95 kr.

Professor i demografi og forhenværende formand for Carlsbergfondet, Poul Christian Matthiessen (PCM), genkalder i sine erindringer dels sin barndom og opvækst i beskedne kår på Fyn, hvor han blev født i 1933, dels sine uddannelsesår og efterfølgende karriere på Københavns Universitet og som formand for Carlsbergfondet og Carlsberg A/S. Når PCM begynder beskrivelsen af sine voksenår, glider det pri-

vate mere og mere ud af skildringen, og det er ikke meget om personen bag forskeren og formanden PCM, der slipper ud – bortset fra, at han har en passion for klassisk musik. At han f.eks. blev gift og fik børn, nævnes kun en passant, og det understreger, at erindringerne handler om hans professionelle karriere, hvor det alt for private anses for uvedkommende. Det er også historien om en mand, der vistnok mener altid at have ret, og som også i vel rigt mål genkalder sig episoder, hvor andre har rost ham for at være så og så fremragende en underviser eller forsker. Der er imidlertid ikke tvivl om, at ud fra en samfunds-, erhvervs- og universitetshistorisk synsvinkel påkalder flere af PCM's erfaringer og betragtninger sig helt naturligt interesse. I kraft af hans mangesidede virke kunne man nok nære en vis forventning om, at han i sine erindringer ville bringe afgørende nye eller blot mere fyldige oplysninger frem om centrale begivenhedsforløb. Det er dog ikke ganske tilfældet, idet hans kortfattede, årsberetningslignende stil betyder, at man sjældent får andet at vide end det ydre begivenhedsforløb. Der mangler simpelthen detaljer og et dybere analytisk niveau i erindringerne for, at de for alvor enten bevæger læseren eller giver andre oplysninger end dem, der har været at læse i aviserne.

Der er dog også steder med saft og kraft, ikke mindst i erindringerne fra ansættelsen som professor i demografi ved Københavns Universitet fra 1971. PCM havde siden midten af 1960'erne været ansat på Statistisk Institut, hvilket også indbefattede en tilknytning til sociologistudiet, og det fortsatte med professoratet ind i 1970'erne og 1980'erne. På sociologi kom PCM på nært hold til at opleve nogle af de mest negative følger af studenteroprøret og 1970'ernes styrelsesløve. Som Peter Gundelach andetsteds har beskrevet det (*Københavns Universitet 1479-1979*, bd. 6, 2. del, 2001, s. 300), ønskede sociologifagets studerende og deltidslærere at gøre studiet til en slags socialt eksperiment, hvor forskning og undervisning hvilede på fællesmøder og direkte demokrati, men altid på grundlag af marxistisk kritik af det kapitalistiske samfund. I vejen for dette stod de „gamle“ lærere, dvs. dem, der var ansat før 1968, og PCM's skildring af forløbet giver en god fornemmelse af, hvordan en af de „gamle“ oplevede hele miseren. På trods af at PCM tidligt var orienteret i retning af marxistisk økonomisk teori, var han en stærk modstander af „de retfærdige“, som han kalder de marxistiske studerende og lærere med deres lighedsideologi. Ikke mindst fordi de ville ansætte lærere på baggrund af deres ideologiske ståsted og ikke (eller kun i mindre grad) ud fra videnskabelige kvalifikationer. PCM sagde højlydt fra, men til sin skræk så han, hvordan både konfliktsky politikere og universitetets ledelse af hensyn til den politiske korrekthed bakkede „de retfærdige“ op. Universitetets rektorer i 1970'erne, Mogens Fog, Thor A. Bak, Morten Lange og

Erik Skinhøj, beskrives følgelig alle som katastrofer, men med Mogens Fog som den måske værste, idet han, i modsætning til de andre, som blot beskrives som inkompetente umuliusser, udmærket var klar over, at knæsætningen af det, PCM kalder demokratismeideologien, ville medføre et betydeligt kvalitetsfald på universitetet. Det er naturligvis PCM's eget syn på sagen, der fremlægges, og ligesom han dengang mødte modstand, vil der i dag være dem, der anfægter PCM's udlægning af begivenhedernes gang (jf. *Weekendavisen* 12. januar 2018). Det ligger dog fast, at sociologistudiet i løbet af 1980'erne efterhånden kørte helt i grøften og endte med at blive nedlagt. Det skete efter en international evaluering af studiet i slutningen af 1980'erne, som med PCM's ord viste, at Københavns Universitet „havde huset studier med ukvalificerede lærere og en meget lav faglig standard. Dette vil for altid sætte en skammens plet på Københavns Universitet og dets ledelse“ (s. 132).

Ansættelsen på universitetet varede frem til 1993, hvor PCM blev formand på fuld tid for Carlsbergfondet, hvis direktion han siden 1989 havde været medlem af. Han efterfulgte Kristof Glamann på posten, og det samme kom også til at gælde bestyrelsesformandsposten i Carlsberg A/S. Fra denne periode beskrives arbejdet med de mange modtagne fondsansøgninger samt de store markedsstrategiske overvejelser i relation til bryggerikoncernen.

At blive modsagt og måske ligefrem lagt for had blev ikke fremmed for PCM, efter at han i 1990'erne pressede på, for at Danmarks Statistik skulle lave demografiske beregninger af indvandringens konsekvenser for Danmarks befolkningssammensætning. PCM havde i årtier som forsker indgået i et internationalt samarbejde om demografiske beregninger af den europæiske befolkningsudvikling og var blevet hædret for det, men da befolkningsudviklingen i 1980'erne og 1990'erne viste sig at blive tydeligt påvirket på lang sigt af indvandring fra tredjeverdenslande, blev denne forskning politisk ukorrekt og dens udøvere mistænkt for at have xenofobiske dagsordener. Der er en vis bitterhed at spore hos PCM over at få sin akademiske redelighed beklippet ved, som han opfattede det, at blive skudt på som budbringer af fakta. På den måde går kritikken af den til enhver tid herskende politiske korrektheds faktaresistens som en rød tråd gennem bogen. Generelt er PCM dog tilbageholdende med at gå tæt ind i en kritik af de personer, som han har krydset klinger med i karrieren, og man fornemmer nok, at der findes en endnu ufortalt version af mange af de beskrevne forløb.

Morten Fink-Jensen